

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра практики англійської мови

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
ПЕДАГОГІКА ТОЛЕРАНТНОСТІ
підготовки першого (бакалаврського) рівня

Луцьк 2026

Вибірковий освітній компонент «Педагогіка толерантності» підготовки першого бакалаврського рівня

Розробник: Юлія Гордієнко, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри практики англійської мови

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Гордієнко Ю. А.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри практики англійської мови, протокол № 1 від 29. 08. 2025 р.

Завідувач кафедри практики англійської мови

проф. Коляда Е. К.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна/заочна форма навчання	А Освіта / Педагогіка <i>A4 Середня освіта</i> предметна спеціальність <i>A4.01 Середня освіта (Мова та зарубіжна література)</i> спеціалізація <i>A4.021 Англійська мова та зарубіжна література</i> Середня освіта. Англійська та друга іноземна мови. Зарубіжна література Бакалавр	вибіркова
Кількість годин/кредитів <u>150 год. / 5 кредитів</u>		Рік навчання <u>II</u>
		Семестр <u>4-ий</u>
ІНДЗ: немає		Лекції – 10 год.
		Практичні 20 год.
		Лабораторні - год.
		Самостійна робота 110 год
	Консультації 10 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		англійська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Гордієнко Юлія Анатоліївна
Науковий ступінь	кандидат педагогічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри практики англійської мови
Контактна інформація	м.т. (099)7399786
	gordijenko@vnu.edu.ua, yulia.gord.8@gmail.com
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi
	Усі запитання можна надсилати на електронні скриньки, зазначені в силабусі.

III. ОПИС ВИБІРКОВОГО ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація курсу. Силабус вибіркового освітнього компонента «Педагогіка толерантності» укладено для здобувачів освіти II курсу Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Предметом курсу «Педагогіка толерантності» є педагогічна толерантність здобувачів освіти, їхня здатність здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію у професійному середовищі на основі взаємоповаги, довіри та емпатії.

2. Мета курсу – допомогти здобувачеві оволодіти системою знань, умінь, навичок та способів діяльності, потрібних для здійснення ефективної комунікації англійською мовою в умовах міжособистісної та професійної взаємодії здобувачів освіти з іншими суб'єктами навчально-виховного процесу ЗВО та інших освітніх установ.

3. Завдання освітнього компонента «Педагогіка толерантності»:

- підвищити рівень методичної підготовки здобувачів – майбутніх учителів іноземних мов, ознайомити із основними методами та прийомами налагодження позитивного освітнього середовища;
- ознайомити здобувачів з поняттями «толерантність, нульова толерантність, упередження, вирішення конфліктів, стереотип» тощо;
- впроваджувати нові знання у взаємодії з учасниками освітнього процесу в ЗВО;
- опанувати техніками толерантної комунікації;
- розвивати такі **soft skills**, як навички критичного мислення та обробки інформації, роботу у команді, цифрову грамотність, взаємодію, уміння логічно вибудовувати висловлення, застосовувати креативний підхід до педагогічних завдань.

4. Структура освітнього компонента.

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма конт. / Бали
1	2	3	4	5	6	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Teacher Tolerance. Tolerance in the classroom.						
Тема 1. What is tolerance? Declaration of Principles on Tolerance. Universal Declaration of Human Rights. Convention on the Rights of the Child.	10	2		8		ДС / СМ / РЗ
Тема 2. Personal values and orientations. Tolerant / intolerant behavior.	11		2	8	1	ДС / РЗ / ІРС 8
Тема 3. Teacher Tolerance.	10		2	7	1	ДС / РЗ / СМ 8
Тема 4. Talking to children about tolerance: preschool / elementary / teen years.	11	2		8	1	ДС/ РЗ / ІРС
Тема 5. Guiding my behaviours: a child's perspective.	10		2	8		ДС / РЗ 8
Тема 6. Tolerance at school: Peace Place, Ridicule free zone, Playground Buddy.	11		2	8	1	ДС / РЗ 8
Тема 7. Creative Conflict Resolution.	11		2	8	1	ДС / РЗ / СМ 8
Test 1						КР 10
Разом за модулем 1	74	4	10	55	5	50
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Stereotypes. Tolerant Classroom Environment.						
Тема 1. Stereotypes. Indicators of intolerance. Personal / cultural Stereotypes.	9	2		7	1	ДС / РЗ
Тема 2. Speak up against stereotypes and bias at school.	9		2	7		ДС / РЗ / СМ 8

Тема 3. Gender stereotypes at school.	10	2		7	1	ДС/РЗ/ ІРС
Тема 4. Life of people with disabilities. Making a difference at school.	10		2	7	1	ДС/РЗ/ ІРС / СМ 8
Тема 5. Disability Etiquette.	9		2	7		ДС/РЗ/ ІРС 8
Тема 6. Global issues.	9	2		6	1	ДС / РЗ
Тема 7. Violence and tolerance at school. Bullying. Zero tolerance.	9		2	7		ДС / РЗ / СМ 8
Тема 8. Creating tolerant classroom environment.	10		2	7	1	ДС/РЗ/ ІРС 8
Test 2						КР 10
Разом за модулем 3	76	6	10	55	5	50
Всього годин / балів:	150	10	20	110	10	100

Форма контролю: ДС – дискусія, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, СМ – ситуативне мовлення, ІРС – індивідуальне завдання, КР – контрольна робота, а також аналітична записка, аналітичне есе, тощо.

4. Завдання для самостійного опрацювання

На самостійне опрацювання винесено теми, які потребують дослідницького пошуку та ретроспективного аналізу здобувачів з метою більш детального розуміння окремих аспектів педагогіки толерантності.

Таблиця 4

Теми для самостійного опрацювання	
<p>1. Самостійне опрацювання теоретичних тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1). AIDS: Understanding Stigma and Discrimination. 2). Eating Disorders. 3). Deaf Culture. 4). Lesson in Humanity: the Blind. 5). Disabilities: Making a Difference at School. 6). Tolerance and Disability at School. 7). The Homeless. 8). Slavery. 9). Human Trafficking. 10). Discrimination and Equity. 11). Terrorism. Racism. Discrimination. 	
<p>2. Формування толерантності під час перегляду відео презентацій (TED Talks: Ideas Worth Spreading): прослуховування, аналіз висловлювань та комунікативної поведінки доповідачів, розробка навчальних матеріалів, визначення актуальності тематики, презентація власного розуміння проблеми, аналіз використаних у презентаціях методів та прийомів роботи зі здобувачами освіти.</p> <ul style="list-style-type: none"> - “Youth—United! Enough is Enough” (A Teaching Tolerance film) (https://www.youtube.com/watch?v=1I3n9gpDsbQ&ab_channel=LearningforJustice) - 20 ESL Teaching Methodologies (https://www.youtube.com/watch?v=mnXZpsmrq2o&ab_channel=EtacudeEnglishTeachers) - Definitions Matter: Tolerance (https://www.youtube.com/watch?v=4JLkcADPcJo&ab_channel=WhatWouldYouSay) - Don't Put People in Boxes 	

https://www.youtube.com/watch?v=zRwt25M5nGw&ab_channel=NewHopeChurch

- TED TALKS LIVE Short - Unconscious Bias

https://www.youtube.com/watch?v=rspZv2a0Pp8&ab_channel=ITVS

- Unconscious Biases: Shattering Assumptions and Surprising Ourselves

https://www.youtube.com/watch?v=RYRlyEg7ytQ&ab_channel=Disability%3AIN

- Microaggressions in the Workplace

https://www.youtube.com/watch?v=e7slPzAL2YE&ab_channel=AWES

- Responding to Microaggressions

https://www.youtube.com/watch?v=HrCgBLoMxTQ&ab_channel=WTCSsystem

- The Hidden Dangers of Microaggressions - Not So Little Remarks | Kathryn Wilson | TEDxVail Youth

https://www.youtube.com/watch?v=1Bz-ovZVT2w&ab_channel=TEDxTalks

Методичні рекомендації до виконання завдань для самостійного опрацювання:

1. Виконання завдань здобувачами здійснюється з дотриманням принципів академічної доброчесності, неприйнятності списування, використання чужих ідей та думок та запобіганням академічному плагіату, формуванням академічних цінностей та академічної культури усіх учасників освітнього процесу.
2. Опрацювання відеоматеріалів, промов визначних особистостей, навчальних матеріалів (зокрема, у додатку Woodpecker Learning, чи у YouTube) передбачає детальне ознайомлення зі змістовим матеріалом з метою проаналізувати доцільність використаних у відеоматеріалах ідей та методів роботи під час педагогічної практики у закладах вищої освіти.
3. Виконання творчих завдань, створення проєктів, тощо відбувається здобувачами у межах тематики, що вивчається. Основним критерієм до реалізації такого виду завдань – оригінальність ідеї, можливість застосувати власний продукт у професійній діяльності, відповідність розробки принципам формування ключових умінь 21 століття.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Освітній процес та контроль його результатів здійснюється згідно з [Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Усі види навчальної діяльності здобувачів оцінюються певною кількістю балів. Комплексна оцінка знань здійснюється викладачем за 100-бальною шкалою.

Таблиця 5

Поточний контроль (макс = 100 балів)				Загальна кількість балів
ЗМ 1	ЗМ 2	КР 1	КР 2	
40	40	10	10	100

Поточний контроль здійснюється викладачем на практичних заняттях протягом семестру.

Метою поточного контролю є перевірка рівня знань здобувача при виконанні різного виду завдань на практичних заняттях. Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за кожному практичному занятті – 8 балів. По закінченню кожного

змістового модулю здобувач виконує контрольну роботу, яка оцінюється у 10 балів. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи здобувача освіти. Якщо здобувач отримує бали, нижчі ніж 60, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Основою навчального процесу та взаємин здобувача і НПП є об'єктивність, чесність, справедливість, порядність, толерантність, рівність учасників освітнього процесу.

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися засад академічної доброчесності: самостійно виконувати навчальні завдання; вказувати покликання на джерела у разі використання ідей, тверджень тощо; надавати достовірну інформацію про результати своєї навчальної та творчої діяльності. Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності здійснюватиметься згідно з [Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Максимальна кількість балів за поточний контроль – 100 балів.

Під час вивчення ВОК «Педагогіка толерантності», визнаються результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, онлайн-освіта, стажування тощо), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають курсу «Педагогіка толерантності» як в цілому, так і його окремим модулям, темі (темам), що передбачені цим силабусом. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але не пізніше 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання. Деталі щодо процедури зарахування результатів регулюються [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#).

За умови виникнення конфліктних ситуацій, здобувач освіти та викладач керуються [Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#), пункт 5 «Врегулювання конфліктів у навчальному процесі».

Політика викладача щодо відвідування та термінів здачі завдань та перескладання.

Відвідування занять є обов'язковим. Якщо здобувач вищої освіти пропустив заняття (з поважної причини або з відома викладача) йому дозволено відпрацювати необхідний матеріал відповідно до графіка консультацій викладача. Якщо здобувач вищої освіти з поважної причини не виконав необхідні завдання вчасно, йому дозволено доопрацювати певний матеріал та скласти його викладачеві.

Відсутність здобувача освіти під час проведення поточного контролю (написання контрольних робіт з граматики) оцінюється у "0" балів. Повторне складання можливе за умови відсутності з поважної причини відповідно до графіка консультацій, затвердженого кафедрою практики англійської мови.

Якщо здобувач із поважної причини має заборгованість зі змістового модуля, він / вона повинен ліквідувати її у позааудиторний час до початку роботи над наступним модулем.

Додаткові бали. З метою стимулювання пошуково-дослідницької та наукової діяльності здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, круглих столів, засіданнях проблемних груп, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт, підготовці наукових публікацій тощо й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з ОК. У випадку, якщо здобувачі мають опубліковані тези конференції, фахові чи нефахові статті в українських та/або зарубіжних наукових виданнях і їх проблематика відповідає тематиці ОК згідно з силабусом, здобувач отримує додаткові бали до

поточного контролю за ОК: 3 бали – за тези доповіді / фахову статтю; 5 балів – за фахову статтю. При цьому загальна кількість балів, що вноситься до відомості за поточну роботу, у випадку ОК, де передбачено екзамен, не може перевищувати 40.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Залік з освітнього компонента «Педагогіка толерантності» складається здобувачами в період заліково-екзаменаційної сесії згідно із затвердженим графіком навчального процесу та розкладом.

Підсумкова оцінка з ОК виставляється за результатами поточного контролю у випадку, якщо здобувач успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом ОК, і набрав при цьому не менше 60 балів. Така оцінка виставляється у день проведення заліку за умови обов'язкової присутності здобувача.

Повторне складання заліку з ОК допускається не більше двох разів: один раз – викладачеві, другий – комісії, яка створюється деканом факультету.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 6

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основний перелік:

1. Гордієнко Ю. А. Тренінг «Навчаємось педагогічної толерантності»: методичні рекомендації. Луцьк: Вежа-Друкб 2017. 60с.
2. Гордієнко Ю. А., Гусак Л. Є. Практика толерантної англомовної комунікації: методичні рекомендації. Луцьк: Вежа-Друкб 2017. 176 с.
3. Гордієнко Ю. А., Сорокіна Л. Є. Експериментальне дослідження моделі формування педагогічної толерантності майбутніх учителів іноземних мов початкової школи. *Актуальні питання іноземної філології*. Луцьк, 2018. № 9. С. 52–59.
4. Гордієнко Ю. А. Особливості формування англомовної письмової комунікативної компетентності учителя-філолога у ЗВО / *Пріоритетні напрями сучасної лінгводидактики (до 90-ї річниці з дня народження Лариси Павлівни Рожило): матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару. 25–26 березня 2021 року / укл. Ю. С. Васейко, Л. М. Деркач, Р. С. Зінчук, Л. Б. Лавринович*. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2021. С. 76–78.
5. Scrinever J. Learning Teaching. The Essential Guide to English Language Teaching. Third Edition. Oxford : Macmillan Publisher Limited, 2011. 418 p.

Інтернет ресурси

<https://www.learningforjustice.org/>

<https://www.splcenter.org/resources/stories/learning-justice-teaching-tolerance-changes-its-name-reflect-evolving-work-struggle-radical/>

<https://gatewayimpact.org/educator-opportunities/opportunities/teaching-tolerance-project-southern-poverty-law-center>

<https://education.nationalgeographic.org/resource/teaching-tolerance/>